

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/5/2013
Identifikačné číslo spisu:	8312215037
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:8312215037.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci oprávneného Plzeňské městské dopravní podniky, a. s., so sídlom v Plzni, Denisovo nám. 920/12, Česká republika, zastúpený Mgr. Martinom Zikmundom, advokátom, AK so sídlom v Plzni, Šafaříkovy sady 5, Česká republika, proti povinnej Z. S., bytom S., F., o vyhlásenie rozsudku Okresného súdu Plzeň - mesto, zo dňa 17. 02. 2010, č. k. 36 C 244/2009 za vykonateľný v Slovenskej republike, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 5 Ecud 1/2012, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. apríla 2013, sp. zn. 21 CoE 37/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

P povinnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd v Humenné uznesením zo 21. decembra 2012, č. k. 5 Ecud 1/2012-19 zastavil konanie o návrhu oprávneného na vyhlásenie rozsudku Okresného súdu Plzeň - mesto zo dňa 17. 02. 2010, č. k. 36 C 244/2009 za vykonateľný v Slovenskej republike. Rozhodnutie odôvodnil poukazom na § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Zákon o súdnych poplatkoch“) a článkom 52 Nariadenia rady (ES) č. 44/2001 zo dňa 22. decembra 2000 o súdnej právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „Nariadenia“). Oprávnený nezaplatil súdny poplatok v súlade s položkou 18d Sadzobníka súdnych poplatkov ani po výzve súdu, aby poplatok zaplatil v lehote a poučení o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku.

Krajský súd v Prešove na odvolanie oprávneného uznesením z 30. apríla 2013, sp. zn. 21 CoE 37/2013 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 ods. 1 O. s. p.). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že účelom článku 52 Nariadenia bolo zjednotiť prax v jednotlivých štátoch, keď v niektorých z nich bol poplatok za návrh na vyhlásenie vykonateľnosti vybraný pevnou danou čiastkou, zatiaľ čo v iných bol závislý na výške plnenia v rozhodnutí, ktoré malo byť vyhlásené za vykonateľné. Zavedenie nutnosti pevnej sadzby prispelo k naplneniu cieľa Nariadenia zjednodušením formalít nevyhnutných pre

uznanie a výkon rozhodnutí vydaných v iných členských štátoch (rozsudok ESD vo veci Jozef Wolôf proti Harry Cox BV, 42-76, a tiež Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 3035.; a Gołaczyński, J.: Uznanie i stwierdzenie wykonalności według cywilnych i handlowych). Ustanovenie článku 52 Nariadenia neobsahuje výslovné znenie „bez akéhokoľvek poplatku“, „bezplatné“, „zadarmo“, atď., ktoré by určovalo, že konanie o vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia je bez akejkoľvek náhrady. Súd prvého stupňa náležite postupoval pri aplikácii § 10 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch. Súd prvého stupňa preto rozhodol správne, keď konanie zastavil.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie. Žiadal rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 239 ods. 2 písm. c/ O. s. p., lebo je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a jedná sa o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho prehlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) ma území Českej republiky (? Správne malo byť Slovenskej republiky“ - pozn. dovolacieho súdu). Dovolateľ tiež v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. vytýkal, že napadnuté uzneseniu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Oprávnený je toho názoru, že v súvislosti s jeho návrhom zo dňa 15. októbra 2012 na vyhlásenie vykonateľnosti nie je povinný hradiť akýkoľvek súdny poplatok. Návrh oprávneného zakladá celkom zvláštne konanie sui generis, ktoré je upravené v čl. 38 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 zo dňa 22. decembra 2000. Ide o konanie o vyhlásenie exekučného titulu za vykonateľný. Konanie je jednoduché, kedy rozhodnutie je vykonateľné, ako náhle sú splnené formálne náležitosti (t. j. je predložené osvedčenie o vykonateľnosti), bez toho, aby bolo rozhodnutie preskúmané. V článku 52 Nariadenia je výslovne zakázané vyberať akýkoľvek poplatok za toto konanie. Toto Nariadenie má aplikačnú prednosť pred zákonnými normami vydanými Slovenskou republikou. Článok 52 Nariadenia v preklade v slovenskom jazyku znie: „V členskom štáte, v ktorom sa žiada výkon, nemožno za konanie o vydanie vyhlásenia vykonateľnosti vyberať poplatok, odvod alebo inú platbu vypočítanú z výšky vymáhaného nároku.“ Považoval preto za absurdné tvrdenie súdu, že článok 52 Nariadenia nevylučuje, aby bolo za konanie o vyhlásenie exekučného titulu za vykonateľný vyberaný súdny poplatok určený paušálnou čiastkou. Predmetné ustanovenie je natoľko precízne, že sa snaží prostredníctvom viacerých pojmov (poplatok, odvod alebo iná platba) nadefinovať, že vôbec žiadny súdny poplatok nie je možné vyberať. Súd prvého stupňa ale aj súd druhého stupňa vyššie uvedené ustanovenie interpretoval nesprávne a úplne opačne, než je jeho zmyslom. Nariadením bol zavedený režim uznávania a výkonu, ktorý je založený na vzájomnej dôvere výkonu spravodlivosti v rámci EU. Takáto dôvera vyžaduje nielen to, aby boli súdne rozhodnutia vydané v niektorom členskom štáte bez ďalšieho uznané v inom členskom štáte, ale rovnako, aby bol postup pre výkon týchto rozhodnutí v poslednom uvedenom štáte účinný a rýchly (rozsudok Súdneho dvora z 13. 10. 2011 vo veci C-139/10 - Prism Investments BV proti Jaap Anne van der Meer). Na okraj oprávnený uviedol, že ak by bol povinný hradiť súdny poplatok vo výške 66,- eur, ďalej súdny poplatok vo výške 300,- Kč za vydanie osvedčenia o vykonateľnosti a súdny poplatok za exekúciu vo výške 16,50 eur, bez toho aby bolo dopredu zrejmé, či bude exekúcia úspešná, nahrával by takýmto systémom dlžníkom, lebo veriteľom by sa ich drobnejšie pohľadávky vôbec neoplatilo vymáhať. Pravdepodobne z týchto dôvodov pre konanie o prehlásenie vykonateľnosti súdny poplatok nie je Nariadením určený.

Oprávnený zároveň navrhol, ak by sa dovolací súd nestotožnil s jeho názorom ohľadom výkladu článku 52 Nariadenia, aby dovolací súd položil predbežnú otázku Európskemu súdnemu dvoru týkajúcu sa platnosti a výkladu aktov prijatých orgánmi Spoločenstva, konkrétne článku 52 Nariadenia. Otázka by mala byť podľa názoru oprávneného položená nasledujúcim spôsobom: “Je možné za konanie o vyhlásenie cudzieho rozhodnutia za vykonateľné v inom členskom štáte podľa Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 vyberať akýkoľvek súdny poplatok? Je možné vykladať článok 52 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 tak, že je možné za konanie o vyhlásenie cudzieho rozhodnutia za vykonateľné v inom členskom štáte podľa Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 vyberať súdny poplatok určený paušálnou čiastkou?”.

Povinná sa k dovolaniu oprávneného písomne nevyjadřila.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. apríla 2013, sp. zn. 21 CoE 37/2013 podal včas oprávnený zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O. s. p., skúmal najskôr, či je dôvodný jeho návrh, aby dovolací súd položil predbežnú otázku Európskemu súdnemu dvoru týkajúci sa platnosti a výkladu aktov prijatých orgánmi Spoločenstva.

Oprávnený návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. nepodal.

Podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., súd konanie preruší, ak rozhodol, že požiada Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy.

Súdny dvor má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a/ výkladu zmlúv; b/ platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Európskej únie. Pokiaľ ale procesný postup súdov vo veci, v ktorej sa navrhuje prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., má podklad v aplikácii vnútroštátneho práva, nie je žiadny dôvod pre prerušenie konania.

V rámci skúmania dôvodnosti návrhu oprávneného na položenie predbežnej otázky Európskemu súdnemu dvoru týkajúci sa platnosti a výkladu aktov prijatých orgánmi Spoločenstva dospel k záveru, že v predmetnej veci nie je daný ani dôvod na navrhovaný postup, a tým na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s ustanovením § 243c O. s. p.

Ustanovenie § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p., ukladá súdu povinnosť prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru (rozhodol), že požiada Súdny dvor o rozhodnutie o predbežnej otázke, lebo je potrebné podať výklad komunitárneho práva, ktorý je rozhodujúci pre riešenie danej veci. Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a postúpenie návrhu Súdnemu dvoru na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Túto povinnosť nemá ani vtedy, keď prípadne v určitej veci aplikuje ustanovenie zákona platného v Slovenskej republike, do ktorého bol prenesený obsah právnych noriem Európskej únie. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť určitý spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Ak súd pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva a návrhu účastníka na prerušenie konania v zmysle § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. nevyhovie, prejednanie a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá (v takom prípade) procesné vady konania ani v zmysle § 237 písm. f/, ani v zmysle písm. g/ O. s. p.

Vyriešenie právnych otázok nastolených dovolateľom v tomto konaní patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu bez potreby prejudiciálneho rozhodnutia Súdneho dvora.

V prejednávannej veci bolo sporné, resp. oprávnený namietal 1. „či je možné za konanie o vyhlásenie cudzieho rozhodnutia za vykonateľné v inom členskom štáte podľa Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 vyberať akýkoľvek súdny poplatok?“ 2. „či je možné vykladať článok 52 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 tak, že je možné za konanie o vyhlásenie cudzieho rozhodnutia za vykonateľné v inom členskom štáte podľa Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 vyberať súdny poplatok určený paušálnou čiastkou?“. Posúdenie predmetných otázok oprávneného a ich vyriešenie patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu bez potreby prejudiciálneho výkladu (rozhodnutia) Súdneho dvora EÚ. Preto dovolací súd nezistil dôvod na vyhovie takémuto návrhu oprávnenej.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O. s. p., a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu opravného poriadku.

V prejednávannej veci rozhodol odvolací súd uznesením. Dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval

vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p., dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním oprávneného je napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a ods. 2 O. s. p., proti ktorým zákon pripúšťa dovolanie. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

K ustanoveniu § 239 ods. 2 písm. c/ O. s. p., ktorým oprávnený odôvodnil svoje dovolanie dovolací súd podotýka, že v danom rozhodnutí nejde o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Predmetom dovolacieho konania je napadnuté rozhodnutie, ktorým súd konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku (nie voči rozhodnutiu vo veci samej).

Konanie o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia je upravené v zákone č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov.

Podľa § 352b ods. 1 O. s. p., súd na základe žiadosti vydá osvedčenie o európskom exekučnom titule, ako aj iné osvedčenia podľa osobitných predpisov alebo takéto osvedčenia na základe žiadosti zruší.

Na to, aby bolo vydané súdne rozhodnutie platné a vykonateľné aj v inom štáte ako v tom, ktorý ho vydal, je potrebné, aby bolo v tomto inom štáte najprv uznané, a prípadne aj vyhlásené za vykonateľné. Konanie o uznaní cudzieho rozhodnutia sa začína na návrh, na ktorý je oprávnený ten, kto je v cudzom rozhodnutí označený ako účastník. Účastníkmi konania sú navrhovateľ a tí, voči ktorým sa má cudzie rozhodnutie uznať, prípadne ak ich navrhovateľ neuvedie, účastníkmi konania sú aj tí, ktorí sú v cudzom rozhodnutí označení ako účastníci.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení platných predpisov súdne poplatky (ďalej len „poplatky“) sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len „poplatkový úkon“) uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Podľa položky 18d sadzobník súdnych poplatkov, časti I. poplatky vyberané v občianskom súdnom konaní z návrhu na uznanie alebo vyhlásenie vykonateľnosti cudzích rozhodnutí je 66,- eur.

Podľa článku 52 Nariadenia v členskom štáte, v ktorom sa žiada o výkon, nemožno za konanie o vydanie vyhlásenia vykonateľnosti vyberať poplatok, odvod alebo inú platbu vypočítanú z výšky vymáhaného nároku.

Uvedený článok neurčuje, že konanie o vyhlásení vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia je bez akéhokoľvek poplatku, odvodu alebo inej platby.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. (§ 242 ods. 1 O. s. p.), zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie netrpí niektorou z nich. V zmysle § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal

návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až písm. e/ a písm. g/ O. s. p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Podľa názoru oprávneného mu súdy v konaní odňali možnosť konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Oprávnený v dovolaní naznačuje, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O. s. p. došlo nesprávnym procesným postupom súdov tým, že súd prvého stupňa zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, hoci oprávnený nie je povinný hradiť akýkoľvek poplatok. S poukazom na vyššie uvedené dôvody však v preskúmvanej veci o takýto prípad nejde.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O. s. p. (iba výskyt ktorej v konaní na súdoch nižších stupňov by v danej veci mohol založiť prípustnosť dovolania oprávnenej). Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012, a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011 a sp. zn. 6 Cdo 41/2011).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania vymenované v § 237 O. s. p., a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 239 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie oprávnenej podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.